

บทคัดย่อ

ชื่อรายงานการวิจัย	การปฏิบัติการสารสนเทศด้านจิตวิทยาการสื่อสาร (The information operation in communicative psychology aspect)
ชื่อผู้วิจัย	1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ 2. ดร.เสริมศิริ นิลดำ 3. ดร.ศศิธร ยุวโกศล
ระยะเวลาในการทำวิจัย	เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2556 – เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2557

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาประเด็นปัญหาด้านจิตวิทยาการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการสารสนเทศและสงครามข่าวสารที่ชายแดนภาคตะวันออก มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1) เพื่อสรุปบทเรียนเกี่ยวกับนโยบายสัมฤทธิ์ผล ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศในมุมมองของจิตวิทยาการสื่อสารในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออก 2) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศในมุมมองของจิตวิทยาการสื่อสารในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออก และ 3) เพื่อพัฒนาศักยภาพความรู้ด้านจิตวิทยาการสื่อสารในพื้นที่เสี่ยงภัย

วิธีการวิจัยประกอบด้วย การวิเคราะห์เอกสาร การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการสำรวจ โดยประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ 1) ผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติการด้านสารสนเทศของหน่วยงานภาครัฐ 2) ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ 3) ประชาชนในพื้นที่บริเวณเขตชายแดนไทย และ 4) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการด้านสารสนเทศของหน่วยงานภาครัฐ

ผลการศึกษาพบข้อสรุปดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการสารสนเทศในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออก คือ ความร่วมมือในเรื่องความมั่นคง จากทุกภาคส่วน โดยปัญหาในปัจจุบันของพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกที่ต้องอาศัยการปฏิบัติการสารสนเทศเข้าไปช่วยดูแลแก้ไข เช่น ปัญหาความขัดแย้งที่สืบเนื่องมาจากกรณีปราสาทเขาพระวิหาร ปัญหาการโจมตีภาพลักษณ์ของประเทศไทยโดยผู้นำและสื่อมวลชนกัมพูชา ปัญหาแรงงานชาวกัมพูชาและการลักลอบเข้าประเทศ ฯลฯ

2. ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกมีการรับรู้ประเด็นปัญหาชายแดนภาคตะวันออกในหลายด้าน ได้แก่ ปัญหาจากภาครัฐกิจ ปัญหาจากการกระทำผิดกฎหมายของประชาชนชาวกัมพูชา ปัญหาด้านข้อมูลข่าวสารทางลบเกี่ยวกับประเทศไทย และปัญหาความเป็นเอกภาพของข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานไทย

ส่วนประเด็นปัญหาที่ประชาชนส่วนใหญ่ทราบ รวมถึงรับรู้ว่ามี ความรุนแรงและสำคัญสูงกว่า ประเด็นปัญหาอื่นๆ คือ เรื่องการจ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในภาคธุรกิจทำให้เกิดปัญหาสังคมอื่นๆ ตามมา นอกจากนี้ประชาชนแต่ละพื้นที่มีการรับรู้ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับชายแดนภาคตะวันออกในด้าน ระดับความรุนแรงและความสำคัญของปัญหาแตกต่างกัน

ในด้านการนิยาม “ความมั่นคงของชาติ” พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่นิยามความมั่นคงของชาติว่า คือ การรักษาสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์เป็นอันดับแรก อันดับสอง คือ การอยู่ดีกินดีของ ประชาชน อันดับสาม คือ การที่คนในชาติได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของชาติอย่างเต็มที่

3. ประชาชนส่วนใหญ่เปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับชายแดนภาคตะวันออกผ่าน สื่อมวลชนไทย จากส่วนกลาง รองลงมาคือ สื่อบุคคลที่ไม่ใช่ทหาร และวิทยุชุมชนและวิทยุท้องถิ่น ในขณะที่การเปิดรับ ข้อมูลจากทหารมีปริมาณไม่มาก

ในภาพรวมประชาชนบริเวณชายแดนภาคตะวันออกประเมินการสื่อสารของหน่วยงานทหารอยู่ ในระดับปานกลาง ข้อสังเกต คือ ประชาชนประเมินด้านของคุณภาพของตัวบุคคล เช่น ความเป็นมิตร ความน่าไว้วางใจ ความน่าเชื่อถือ สูงกว่า ด้านของคุณภาพของสาร เช่น ความรวดเร็ว ประโยชน์ที่ได้รับจาก กิจกรรมที่จัด ฯลฯ

4. การตีความสารสนเทศ และการรับรู้ประเด็นปัญหาชายแดนภาคตะวันออกมีความสัมพันธ์กับ การส่งเสริมการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศ

Abstract

This research examines issues related to psychology operations in the context of information operations and information warfare in the eastern border area in order to 1) deduce lessons on the policies, the effectiveness, the problems and the obstacles of the psychology operations in the specified area, 2) provide suggestions to improve psychology operations in the area and 3) to acquire knowledge about psychology operations in security sensitive areas.

Data were collected by means of documentary research, in-depth interviews and surveys of policy makers, high level officers in charge of information operations, information operators in the areas, local people and businessmen in the areas.

The results are as follows:

- 1) The objectives of the psychology operations in the specified area is to enhance participation of stakeholders in the eastern border areas regarding national security matters especially those related to the Khao Phra Viharn conflict, reputation attacks by the Cambodian leader and mass media, illegal Cambodian workers etc.

- 2) Security problems mentioned by psychology operators in the eastern border areas are problems resulted from the private sector, law violations by Cambodians workers, negative rumors about Thailand, and the lack of unity in information operations.

Issues that the people perceive as being important and serious are illegal labor which brings about other social problems. Besides, people in different areas perceived the importance and the seriousness of the problems differently.

Regarding the definition of “national security” the most popular definition is nation, religion and monarchy followed by the well-being of the people, and the fact that Thai citizens can make full use of national resources.

- 3) People along the eastern boarder receives news and information mainly from national media and non-military interpersonal sources, local radios. They do not depend on military sources very much.

The people evaluate the psychological operation as moderate. They tend to evaluate the credibility of the sources higher than the quality of the communication.

- 4) The interpretation of the information and problems recognition affect the extent to which the people support the psychology operations.